

Zadatak 35. Nadi najkraću udaljenost točke $T(x, y)$ od krivulje $y = f(x)$ ako je:

1) $T(2, -\frac{5}{2}), y = x^2 - 4x$;

2) $T(3, 0), y = 2\sqrt{\ln x}$.

Rješenje.

1) Trebamo pronaći na krivulji točku $D(x, x^2 - 4x)$ koja je diralište tangente na tu krivulju i iz nje povući normalu kroz točku $T(2, -\frac{5}{2})$. Dakle, točke D i T pripadaju istom pravcu (normali) pa vrijedi: $x^2 - 4x = k \cdot x + l$ i $-\frac{5}{2} = 2k + l$. Oduzmemo drugu jednadžbu od prve i dobijemo da je $k_n = \frac{2x^2 - 8x + 5}{2x - 4}$. Deriviramo li jednadžbu krivulje dobit ćemo koeficijent

smjera tangente na tu krivulju: $k_t = y'(x) = 2x - 4$. Za koeficijente smjera međusobno okomitih pravaca vrijedi: $k_1 \cdot k_2 = -1$ pa je, prema tome,

$$k_t \cdot k_n = \frac{2x^2 - 8x + 5}{2x - 4} \cdot 2x - 4 = 2x^2 - 8x + 5 = -1 \implies x^2 - 4x + 3 =$$

$$0 \implies x_{1,2} = \frac{4 \pm \sqrt{16 - 12}}{2} \implies x_1 = 3, y_1 = -3 \text{ i } x_2 = 1, y_2 = -3.$$

Dirališta imaju koordinate $D_1(3, -3)$ i $D_2(1, -3)$. Najkraća udaljenost točke

$$T \text{ od krivulje je: } d = |D_1T| = \sqrt{(3-2)^2 + \left(-3 + \frac{5}{2}\right)^2} = \sqrt{1 + \frac{1}{4}} = \sqrt{\frac{5}{4}}.$$

$$d = |D_2T| = \sqrt{(1-2)^2 + \left(-3 + \frac{5}{2}\right)^2} = \sqrt{1 + \frac{1}{4}} = \sqrt{\frac{5}{4}}.$$

2) Trebamo pronaći na krivulji točku $D(x, 2\sqrt{\ln x})$ koja je diralište tangente na tu krivulju i iz nje povući normalu kroz točku $T(3, 0)$. Dakle, točke D i T pripadaju istom pravcu (normali) pa vrijedi: $2\sqrt{\ln x} = k \cdot x + l$ i $0 = 3k + l$. Oduzmemo drugu jednadžbu od prve i dobijemo da je

$$k_n = \frac{2\sqrt{\ln x}}{x-3}.$$

Deriviramo li jednadžbu krivulje dobit ćemo koeficijent smje-

ra tangente na tu krivulju: $k_t = y'(x) = \frac{1}{x\sqrt{\ln x}}$. Za koeficijente smje-

ra međusobno okomitih pravaca vrijedi: $k_1 \cdot k_2 = -1$ pa je, prema tome,

$$k_t \cdot k_n = \frac{2\sqrt{\ln x}}{x-3} \cdot \frac{1}{x\sqrt{\ln x}} = \frac{2}{x(x-3)} = -1 \implies x^2 - 3x + 2 = 0 \implies x_{1,2} =$$

$\frac{3 \pm \sqrt{9-8}}{2} \implies x_1 = 2, y_1 = 2\sqrt{\ln 2}$ i $x_2 = 1, y_2 = 0$. Dirališta imaju koordinate $D_1(2, 2\sqrt{\ln 2})$ i $D_2(1, 0)$. Najkraća udaljenost točke T od krivulje je: $d_1 = |D_1T| = \sqrt{(2-3)^2 + (2\sqrt{\ln 2} - 0)^2} = \sqrt{1 + 4\ln 2} \approx 1.94$, $d_2 = |D_2T| = \sqrt{(1-3)^2 + (0-0)^2} = \sqrt{4} = 2$. Dakle, najkraća udaljenost točke T od krivulje je $d_1 = \sqrt{1 + 4\ln 2}$.